



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.024.01.2018
P/18/111

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/111 - „Bezpieczeństwo przeciwpożarowe lasów państwowych”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Waldemar Góra, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/255/2018 z 20 sierpnia 2018 r. Wojciech Graca, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/256/2018 z 20 sierpnia 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Nadleśnictwo Herby, 42-284 Herby, ul. Lubliniecka 6 ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Waldemar Hylla, Nadleśniczy Nadleśnictwa Herby ² (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Nadleśnictwo właściwie planowało zadania związane z realizacją przedsięwzięć mających na celu zabezpieczenie przeciwpożarowe lasów oraz w sposób skuteczny je realizowało³. Projekt planu urządzenia lasu został uzgodniony ze Śląskim Komendantem Wojewódzkim PSP, a opracowany w Nadleśnictwie dokument pn. „Sposób postępowania na wypadek powstania pożaru lasu” spełniał wszystkie wymagania ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej⁴ oraz Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu⁵. Pracownik wykonujący zadania związane z ochroną przeciwpożarową lasów posiadał wymagane kwalifikacje. Sieć dojazdów pożarowych oraz rozmieszczenie źródeł wody do celów przeciwpożarowych spełniały wymogi określone dla lasów zaliczanych do I kategorii zagrożenia pożarowego. Drogi pożarowe oraz punkty czerpania wody były prawidłowo oznakowane i przejezdne. Nadleśnictwo prawidłowo prowadziło działania profilaktyczne w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów. Pasy przeciwpożarowe zostały prawidłowo wytyczone i utrzymywane w stanie zapewniającym ich użyteczność. Na wjazdach do lasu oraz parkingach leśnych umieszczono tablice informacyjne i ostrzegawcze dotyczące zabezpieczenia przeciwpożarowego lasu.

Prawidłowo prowadzono działania po ugaszeniu pożaru w zakresie przejmowania pożarzystk i analizy pożarów oraz rzetelnie prowadzono działalność informacyjną, ostrzegawczą i edukacyjną. Nadleśnictwo właściwie planowało i gospodarnie wydatkowało środki finansowe na realizację zadań związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym lasów, a środki, zabezpieczane corocznie w budżecie

¹ Zwane dalej „Nadleśnictwem”. Nr REGON 150026629.

² Zwany dalej „Nadleśniczym”. Pełni funkcję od 20 lutego 2003 r.

³ Kontrolą zostały objęte lata 2016-2018 do czasu zakończenia czynności kontrolnych oraz lata wcześniejsze w zakresie zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania ocen.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 620, ze zm., zwana dalej „ustawą o ochronie przeciwpożarowej”.

⁵ Zwana dalej „Instrukcją”. Instrukcja została wprowadzona zarządzeniem nr 54 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r., obowiązującym w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych od dnia 1 stycznia 2012 r.

Nadleśnictwa, były wystarczające, by zadania związane z zabezpieczeniem przeciwpożarowym lasów były realizowane w sposób ciągły.

Zamówienia publiczne były realizowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁶, co stwierdzono na podstawie badania dwóch zamówień o łącznej wartości 1 638,8 tys. zł.

Ustalone nieprawidłowości polegały na braku części wymaganego wyposażenia w bazach sprzętu pożarniczego oraz nieprzeprowadzaniu okresowych kontroli obiektów budowlanych: zbiornika przeciwpożarowego, siedmiu dojazdów pożarowych oraz (wyłącznie w 2016 r.) dwóch punktów (wież) obserwacyjnych - wymaganych art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁷.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Planowanie i realizacja przedsięwzięć w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów

Podstawowe informacje i przygotowanie kadrowe do realizacji zadań.

1. Na dzień 30 czerwca 2018 r. powierzchnia Nadleśnictwa wynosiła 17 790,09 ha, w tym powierzchnia lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, którymi zarządza Nadleśnictwo 17 416,92 ha (tj. 97,9 %). Ponadto, powierzchnię lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, nad którymi Nadleśnictwo sprawowało nadzór wynosiła 2 227,59 ha, w tym powierzchnia lasów będących własnością osób fizycznych wynosiła 2 077,17 ha oraz osób prawnych (m.in. parafii, gmin czy spółdzielczych kółek rolniczych) 150,42 ha.

Lesistość obszaru działania Nadleśnictwa wynosiła 41,1 % i była wyższa od średniej lesistości województwa śląskiego wynoszącej 31,9 %⁸, a lasy Nadleśnictwa dzieliły się (według pełnionych funkcji) na lasy ochronne (o powierzchni 15 987,49 ha, tj. 91,8 % łącznej powierzchni lasów), lasy gospodarcze (431,65 ha, tj. 2,5 %) oraz lasy stanowiące rezerwy przyrody (106,71 ha, tj. 0,6 %)⁹.

Powierzchnia drzewostanów na siedliskach borowych wynosiła 9 438,95 ha, a powierzchnia drzewostanów w I i II klasie wieku¹⁰ 5 167,52 ha i stanowiły odpowiednio 53,1 % i 29,0 % powierzchni Nadleśnictwa (17 790,09 ha).

W myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów¹¹, lasy Nadleśnictwa zostały zaliczone do I kategorii zagrożenia, tzn. dużego zagrożenia pożarowego. Teren Nadleśnictwa był chroniony przez trzy komendy Państwowej Straży Pożarnej¹²: w Lublińcu (38,5 % powierzchni lasów państwowych nadleśnictwa), w Kłobucku (31,0 %) oraz w Częstochowie (30,5 %).

(Dowód: akta kontroli: 5, 73-79)

Ewidencja pożarów w Nadleśnictwie prowadzona była w formie papierowej oraz w wersji elektronicznej w Systemie Informatycznym Lasów Państwowych (SILP) i zawierała m.in. informacje nt. daty i miejsca powstania pożaru, przyczyny i powierzchni pożaru, strat finansowych itp. Ponadto, zgodnie z Instrukcją,

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1579 ze zm., zwana dalej „ustawą pzp”.

⁷ Dz. U. z 2018 r., poz. 1202 ze zm., zwana dalej „Prawem budowlanym”.

⁸ Wskaźniki lesistości na podstawie danych przedstawionych w Planie urządzenia lasu na lata 2017-2026, jest to wskaźnik dotyczący stopnia pokrycia lasem całkowitej powierzchni Nadleśnictwa.

⁹ Pozostałą powierzchnię (891,18 ha, tj. 5,1% łącznej powierzchni lasów) zajmowały tereny inne, np. drogi i parkingi leśne, szkółki leśne, linie podziału przestrzennego, tereny pod liniami energetycznymi, miejsca składowania drewna itp.

¹⁰ Klasa wieku drzewostanu to umowny okres umożliwiający zbiorcze grupowanie drzewostanów według ich wieku. I klasa wieku obejmuje wiek od 1 do 20 lat, II klasa – wiek od 21 do 40 lat.

¹¹ Dz. U. z 2006 r. Nr 58, poz. 405 ze zm., zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów”.

¹² Zwane dalej „PSP”.

Nadleśnictwo przekazywało właściwym miejscowo jednostkom Państwowej Straży Pożarnej i Policji dokument pod nazwą „arkusz ewidencyjny pożaru lasu”, w którym podawano szczegółowe informacje nt. każdego stwierdzonego pożaru, co opisano szczegółowo w punkcie 26 wystąpienia.

W ww. arkuszach, przyczyny pożarów określano zgodnie z kategoriami podanymi w punkcie 9.5.3. Instrukcji. Pracownik Nadleśnictwa - Starszy specjalista służby leśnej zajmujący się zabezpieczeniem przeciwpożarowym lasów podał, że przyczyny pożarów ustalał na podstawie własnego doświadczenia wynikającego z wieloletniego prowadzenia działu ochrony przeciwpożarowej w Nadleśnictwie, posiłkując się dodatkowo zdaniem miejscowych leśniczych i pracowników służby leśnej, a następnie były one zatwierdzane przez PSP.

(Dowód: akta kontroli: 68, 108-118, 122)

W latach 2016-2018 (I półrocze), na terenie Nadleśnictwa odnotowano 68 pożarów (22 w 2016 r., 20 w 2017 r. oraz 26 w I półroczu 2018 r.), których całkowita powierzchnia wyniosła 13,76 ha (odpowiednio 5,92 ha, 1,94 ha oraz 5,90 ha). Straty spowodowane tymi pożarami zostały oszacowane¹³ na 60,9 tys. zł (w tym 20,1 tys. zł w 2016 r., 10,7 tys. zł w 2017 r. oraz 30,1 tys. zł w I półroczu 2018 r.).

Przyczyną 63 pożarów (tj. 92,6%) były podpalenia, w pozostałych pięciu przypadkach (tj. 7,4 %) nie udało się ustalić przyczyn pożarów. Nie wystąpiły przypadki żeby pożary wynikały z przerzutu ognia z gruntów rolnych bądź z gruntów lasów prywatnych sąsiadujących z lasami Nadleśnictwa.

(Dowód: akta kontroli: 5, 66-73, 76, 109-114)

2. Na dzień 30 czerwca 2018 r. liczba pracowników Nadleśnictwa wynosiła 46 osób, w tym jeden pracownik (zatrudniony na stanowisku Starszego specjalisty służby leśnej) zajmujący się zabezpieczeniem przeciwpożarowym lasów. Zgodnie z art. 4 ust. 2 i 2b ustawy o ochronie przeciwpożarowej, pracownik ten posiadał wykształcenie wyższe w zakresie leśnictwa i uprawnienia inspektora ochrony przeciwpożarowej.

Nadleśniczy corocznie powierzał sześciu pracownikom Nadleśnictwa¹⁴ obowiązki Pełnomocnika Nadleśniczego, uprawniające ich do wydawania poleceń pracownikom Nadleśnictwa oraz Zleceniobiorcom zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, w czasie trwania akcji bezpośredniej w danym roku. Do zakresu obowiązków ww. Pełnomocników wchodziło m.in. bieżące śledzenie stopnia zagrożenia pożarowego lasu i w razie potrzeby koordynowania akcji gaśniczej i ewentualnego ustalenia dalszego postępowania.

Ponadto, w czerwcu 2018 r. dwóch pracowników Nadleśnictwa¹⁵ ukończyło szkolenie pn. „Wykonywanie zadań pełnomocnika Nadleśniczego związanych z ochroną przeciwpożarową lasów”, w trakcie których poruszane były zagadnienia związane z ochroną przeciwpożarową lasów.

(Dowód: akta kontroli: 5, 163-209)

Działania podejmowane w celu zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów.

3. Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach¹⁶, Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa został sporządzony na okres 10 lat od 1 stycznia

¹³ Wielkość strat spowodowanych pożarami wyliczana była w raportach SILP na podstawie wzorów podanych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie jednorazowego odszkodowania za przedwczesny wyręb drzewostanu (Dz. U. Nr 99, poz. 905). Z kolei Nadleśnictwo nie ustalało wartości uratowanego mienia.

¹⁴ W tym starszy specjalista służby leśnej zajmującemu się zabezpieczeniem przeciwpożarowym lasów.

¹⁵ W tym starszy specjalista służby leśnej zajmujący się zabezpieczeniem przeciwpożarowym lasów.

¹⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 788 ze zm., zwana dalej „ustawą o lasach”.

2017 r. do 31 grudnia 2026 r. i został zatwierdzony przez Ministra Środowiska¹⁷. Plan ten zawierał wszystkie elementy określone w art. 18 ust. 4 ustawy o lasach, w tym m.in. określenie zadań dotyczących ochrony lasu, w tym również zadań ochrony przeciwpożarowej. Zgodnie z § 39 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów¹⁸, projekt Planu został uzgodniony w części dotyczącej ochrony przeciwpożarowej, ze Śląskim Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej.

(Dowód: akta kontroli: 210-247)

Przewidziane do realizacji zadania Nadleśnictwa, m.in. w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów, ujęte były na każdy rok w jego planie finansowo-gospodarczym¹⁹ oraz w planie finansowo-gospodarczym²⁰ Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach²¹.

Zadania w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów planowane były w podziale na:

- zabiegi zabezpieczające obszary leśne przed pożarem (oznaczone symbolem MPK²² 261), w tym utrzymanie łądowisk;
- pozostałe zabiegi z zakresu ochrony przeciwpożarowej lasów (MPK 262), w tym utrzymanie pasów przeciwpożarowych, porządkowanie terenu w ramach profilaktyki ppoż., obserwacja na wieżach, utrzymanie stacji meteo, przegląd gaśnic, szkolenia i ćwiczenia z PSP, wykonanie tablic informacyjnych;
- zabiegi ratownicze (MPK 263), w tym lotnicze gaszenie pożarów, gaszenie i dogaszanie pożarzysk oraz pilnowanie pożarzysk;
- obsługa, konserwacja i utrzymanie sieci do wykrywania pożarów oraz sprzętu ppoż. (MPK 273), w tym amortyzacja, ubezpieczenie oraz utrzymanie wież i zbiorników ppoż.

W latach 2016-2018 nie wystąpiły przypadki, aby zaplanowane zadania nie zostały wykonane. Stopień realizacji i szczegółowe rozliczenie kwot zaplanowanych na zabezpieczenie przeciwpożarowe lasów zaprezentowano w punkcie 32. niniejszego wystąpienia.

(Dowód: akta kontroli: 248-267, 572-617)

4. W Nadleśnictwie został opracowany dokument pod nazwą „Sposób postępowania na wypadek powstania pożaru lasu”²³. Zgodnie z Załącznikiem nr 5 do Instrukcji, dokument ten był uzgadniany z właściwą terenowo komendą powiatową PSP i zawierał m.in. informacje ogólne o terenie leśnym (w tym wyszczególnienie obszarów o największym potencjalnym zagrożeniu pożarowym), charakterystykę pożarową lasów, dane organizacyjno-techniczne ochrony przeciwpożarowej oraz zasady postępowania w przypadku powstania pożaru lasu. Ponadto, omawiany dokument zawierał m.in. wykazy: sił i środków przewidzianych do udziału w akcjach gaśniczych; sprzętu pożarowego Nadleśnictwa, punktów czerpania wody położonych na terenie leśnym oraz punktów obserwacyjnych.

(Dowód: akta kontroli: 11-65, 268-307)

¹⁷ Wcześniej, w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2016 r. w Nadleśnictwie obowiązywał Plan urządzenia lasu zatwierdzony decyzją Ministra Środowiska z 17 maja 2007 r. i zawierający wszystkie elementy wymagane w art. 18 ust. 4 ustawy o lasach.

¹⁸ Dz. U. Nr 109, poz. 719 ze zm., zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie ochrony przeciwpożarowej”.

¹⁹ Wprowadzonym zarządzeniami Nadleśniczego: nr 16/2016 z 16 maja 2016 r. (plan na 2016 r.), nr 9/2017 z 31 maja 2017 r. (plan na 2017 r.) oraz nr 12/2018 z 14 maja 2018 r. (plan na 2018 r.).

²⁰ Wprowadzanych zarządzeniami Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach: nr 15 z 29 kwietnia 2016 r. (plan na 2016 r.), nr 28 z 28 kwietnia 2017 r. (plan na 2017 r.) oraz nr 23 z 30 kwietnia 2018 r. (plan na 2018 r.).

²¹ Zwaną dalej „RDLP Katowice”.

²² MPK – miejsce powstania kosztów.

²³ Zwany dalej „SPNWPPL”. Aktualny dokument został opracowany 15 marca 2017 r. Wcześniej obowiązywał dokument sporządzony 14 marca 2008 r.

5. W ww. dokumencie SPNWPPL określono m.in.:

- sposób obserwacji lasów: przez patrole naziemne, wykonywane przez straż leśną i pracowników służby leśnej w ramach obowiązków służbowych oraz patrole lotnicze, ustalane przez RDLP Katowice, jednak w przypadku pożaru Nadleśnictwo mogło wezwać samolot do rozpoznania terenu lub gaszenia, co spełniało wymagania określone w § 4 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów;

- usytuowanie dwóch wież obserwacyjnych będących punktami obserwacyjnymi, zlokalizowanych w leśnictwie Herby (obręb Herby) oraz leśnictwie Łębki (obręb Panki), tj. zgodnie z § 5 ust. 1 i 3 ww. rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów.

(Dowód: akta kontroli: 268-307)

W trakcie przeprowadzonych oględzin stwierdzono, że dwie ww. wieże obserwacyjne zostały wyposażone zgodnie z § 5 ust. 2 ww. rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów oraz z Instrukcją. Położenie punktów obserwacyjnych zapewniało możliwość prowadzenia obserwacji lasu z dwóch punktów w celu ustalenia miejsca powstania pożaru. Obserwację lasów prowadzono w dniu oględzin²⁴ od 9 do 19. Na obu wieżach prowadzono dziennik obserwatora.

(Dowód: akta kontroli: 129-138)

Patroli naziemnych nie prowadzono, gdyż jak wyjaśnił Nadleśniczy: *teren nadleśnictwa jest w całości obserwowany z wież obserwacyjnych własnych i sąsiednich nadleśnictw. Instrukcja stanowi, że mogą one być organizowane w celach wykrywania pożarów i gaszenia w zarodku na terenach znajdujących się poza zasięgiem punktów obserwacyjnych. Natomiast Straż Leśna w ramach swoich obowiązków, często wspólnie z innymi pracownikami Służby Leśnej własnej oraz z innych nadleśnictw wraz z policją wykonywała działania w zakresie ochrony przeciwpożarowej (patrole, zasadzki, monitorowanie terenów, także przy użyciu fotonuówek).*

(Dowód: akta kontroli: 122-128)

6. W ww. dokumencie SPNWPPL podano, że punkt alarmowo-dyspozycyjny²⁵ znajduje się w siedzibie Nadleśnictwa, co było zgodne z wytycznymi zawartymi w Instrukcji.

W trakcie przeprowadzonych oględzin stwierdzono, że PAD był wyposażony zgodnie z pkt. 4.4.5.2. Instrukcji.

(Dowód: akta kontroli: 129-138, 271)

7. Nadleśnictwo było wyposażone w radiotelefony bazowe o mocy 10 W (2 szt.), radiotelefony samochodowe 2 szt., radiotelefony noszone 3 szt., tj. zgodnie z Instrukcją. W trakcie gaszenia pożarów łączność opiera się na pracy radiostacji pracujących w paśmie leśnym²⁶, łączności telefonicznej stacjonarnej i komórkowej²⁷ oraz łączności poprzez pocztę elektroniczną.

(Dowód: akta kontroli: 122-138)

Nie wykorzystywano sieci współdziałania służb Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (B112), gdyż jak wyjaśnił Nadleśniczy: *Radiotelefony pasma leśnego nie mają technicznych możliwości pracy na kanale współdziałania B112. Trwają prace*

²⁴ 12 września 2018 r.

²⁵ Zwany dalej: PAD.

²⁶ Istnieje łączność radiowa PAD Nadleśnictwa z: punktem Alarmowo - Dyspozycyjnym RDLP, innymi nadleśnictwami, punktami obserwacyjnymi (wieżami, także z sąsiadujących nadleśnictw), samochodami służbowymi nadleśnictwa, radiostacjami przenośnymi pracowników, komendą PSP oraz statkami powietrznymi.

²⁷ Wszystkich pracowników nadleśnictwa, RDLP, innych nadleśnictw oraz straży pożarnej.

nad przejściem LP na nowe pasmo częstotliwości, które będzie umożliwiała w przyszłości pracę na tym kanale.

(Dowód: akta kontroli: 122-128)

8. Zgodnie z SPNWPPL, Nadleśnictwo posiadało trzy bazy sprzętu pożarniczego, znajdujące się w siedzibie Nadleśnictwa, w Leśnictwie Kuleje oraz Leśnictwie Kochanowice, w których znajdowało się po około 100 sztuk sprzętu, m.in. siekiery, szpadle, motyki, łopaty, a w bazie zlokalizowanej przy Nadleśnictwie znajdowało się dodatkowo 10 hydronetek plecakowych.

Wymienione trzy bazy zapewniały spełnianie warunku określonego w § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów, zgodnie z którym na każde 10 tys. ha lasów lub dla nadleśnictwa albo parku narodowego organizuje się co najmniej jedną bazę sprzętu do gaszenia pożarów lasów.

(Dowód: akta kontroli: 275)

Trzy wymienione wyżej bazy były wyposażone odpowiednio w:

- Nadleśnictwo: środki łączności (radiotelefon LP, telefon komórkowy), odbiornik GPS, przyczepa ze zbiornikiem na wodę o pojemności 400 l z możliwością podawania środka gaśniczego, podręczny sprzęt leśny i gaśniczy (hydronetka plecakowa – 10 szt., tłumica – 20 szt., 33 szt. szpadli, 8 szt. łopat i 6 szt. siekier), urządzenia techniczne (m.in. pilarki 1 szt.), środki ochrony osobistej, pług do mineralizacji gleby – 1 szt. Ponadto Nadleśnictwo posiadało tablice - kierunkowskazy (m.in.: „Do pożaru”, „Do punktu czerpania wody”) oraz tablice informujące o wprowadzonym zakazie wstępu do lasu (zamieszczane każdorazowo w zależności, m.in. od miejsca, czasu i zasięgu wprowadzonego zakazu);

- Kochanowice: podręczny sprzęt leśny i gaśniczy (tłumica – 20 szt., 17 szt. szpadli, 17 szt. motyki i 4 szt. siekier);

- Kuleje: podręczny sprzęt leśny i gaśniczy (hydronetka plecakowa – 10 szt., tłumica – 20 szt., 25 szt. szpadli i 5 szt. łopat).

Bazy nie spełniały wszystkich wymogów w zakresie ich wyposażenia, zawartych w § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów oraz w pkt. 4.7.9 Instrukcji, co szczegółowo opisano w części „Ustalone Nieprawidłowości”.

(Dowód: akta kontroli: 122-138)

9. Wykaz i rozmieszczenie sprzętu przeciwpożarowego zostało ustalone w SPNWPPL i zostało uzgodnione z komendantami PSP w Częstochowie, Lublińcu i Kłobucku. Ponadto, podane w ww. dokumencie dane były weryfikowane w trakcie kontroli Nadleśnictwa prowadzonych przez PSP.

Podczas gaszenia pożarów wykorzystywano m.in. przyczepkę samochodową z agregatem gaśniczym ze zbiornikiem wody, ciągnik, pług leśny, 10 hydronetek plecakowych oraz ok. 100 sztuk sprzętu znajdującego się w bazach sprzętu, tj. siekiery, szpadle, motyki i łopaty. Ponadto (na podstawie zawartych umów), Nadleśnictwo mogło korzystać ze sprzętu i pracowników Zakładu Usług Leśnych oraz Przedsiębiorstwa Budowlano-Usługowego „BUD-LAS” Spółka z o.o., w tym m.in. z ładowarki kołowej.

(Dowód: akta kontroli: 11-65, 275, 308-396)

10. W trakcie kontroli przeprowadzonych przez PSP w Częstochowie, Lublińcu i Kłobucku w latach 2016-2018 (I półrocze), nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wyposażenia baz sprzętu, punktów obserwacyjnych, patroli przeciwpożarowych, punktów alarmowo-dyspozycyjnych oraz urządzenia łączności alarmowo-dyspozycyjnej.

Starszy specjalista służby leśnej, zajmujący się zabezpieczeniem przeciwpożarowym lasów w Nadleśnictwie podał, że w jego opinii ilość sprzętu pożarowego w Nadleśnictwie jest wystarczająca, a potrzeby w tym zakresie są

na bieżąco uzupełniane, np. w 2018 r. wymieniono gaśnice na hydronetki, natomiast na 2019 r. zaplanowano wymianę radiotelefonów na nowsze.

(Dowód: akta kontroli: 11-65, 68)

11. Zgodnie z SPNWPPL, Nadleśnictwo posiadało cztery punkty czerpania wody, które stanowiły sztuczne zbiorniki zlokalizowane w leśnictwach Blachownia (oddz. 31c – 6300 m³), Herby (oddz. 184k – 1000 m³), Kuleje (oddz. 19c – 350 m³) i Lubockie(137f – 20000 m³). Punkty czerpania wody do ochrony przeciwpożarowej lasu spełniały wymogi rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej i Instrukcji, tj. m.in. składały się z miejsca pobierania wody, stanowiska wodnego (do ustawienia agregatu pompowego), dojazdu (dróg z przejazdem) oraz zbiorników z wodą w ilości nie mniejszej niż 50 m³. Ponadto przygotowano place manewrowe lub (w jednym przypadku) objazd pętlicowy, zapewniono możliwości ssania (pobierania wody) z głębokości nie większej niż 4 m. Początki dróg dojazdowych oraz skrzyżowania (wymagające zmiany kierunku jazdy) do ujęć wody były oznakowane, a wyznaczone miejsce czerpania wody – stanowisko wodne było oznakowane. Zbiorniki posiadały dostęp dla zwierząt.

(Dowód: akta kontroli: 129-138, 277)

12. Wszystkie objęte oględzinami drogi pożarowe były oznakowane i utrzymywane w stanie zapewniającym ich przejezdność. Oględzinami objęto ok. 29 km dróg pożarowych²⁸, w tym przebudowaną drogę pożarową nr 11 (na odcinku ok. 6 km), która spełniała wymogi § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasu. Dwie z ww. dróg pożarowych: nr 6 (na odcinku ok. 0,7 km) i 16 (na odcinku ok. 4 km) były drogami gminnymi. Parametry określone przepisem § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasu spełniało 45 % wszystkich dojazdów pożarowych²⁹ w Nadleśnictwie.

(Dowód: akta kontroli: 122-138)

Szczegółowe badanie realizacji zamówienia publicznego (co opisano szczegółowo w punkcie 32. niniejszego wystąpienia pokontrolnego) dotyczącego przebudowy drogi leśnej Kuleje-Łebki, stanowiącej drogę pożarową nr 11 wykazało, że parametry ww. drogi określone w dokumentacji technicznej, na podstawie której wykonawca dokonał przebudowy drogi, spełniały warunki określone w § 7 ust. 2 pkt 1-6 rozporządzenia w sprawie zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów, m.in.:

- nawierzchnia twarda z kamienia łamanego (tłuczniowego), nieulepszona, zapewniająca nośność minimum 10 ton i nacisku na oś 5 ton,
 - jezdnia o szerokości 3,5 m,
 - odstęp pomiędzy koronami drzew o szerokości co najmniej 6 m, zachowany do wysokości 4 m od przebudowywanej nawierzchni jezdni,
 - promienie zewnętrzne łuków o długości co najmniej 11 m.
- Projekt ww. drogi został pozytywnie zaopiniowany przez rzeczoznawcę ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych.

(Dowód: akta kontroli: 643-690)

13. Jak wyjaśnił Nadleśniczy, stan dojazdów pożarowych monitorowany był na bieżąco przez pracowników terenowych Nadleśnictwa, w tym w szczególności po gwałtownych i obfitych opadach deszczu, stopnieniu śniegów, przejściu

²⁸ Drogi Pożarowe Nr: 6 (ok. 2,5 km), 11 (ok. 6,0 km), 16 (ok. 4,8 km), 3 (ok. 0,4 km), 4 (ok. 2,5 km), 2 (ok. 2,3 km), 5 (ok. 0,4 km), 8 (ok. 6 km), 9 (ok. 0,4 km), 14 (ok. 1 km), 12 (ok. 2,5 km).

²⁹ Dojazdy nr: 2 – 3,5 km, 4 – 2,3 km, 8 – 11,6 km, 11 – 5,8 km, 12 – 6,9 km, 14 – 6,6 km, 18 – 2,4 km.

huraganu, zakończenia akcji ratowniczo-gaśniczych czy po ukończeniu prac wywozowych, co było zgodne z punktem 4.6.11. Instrukcji³⁰.

(Dowód: akta kontroli: 122)

14. Nadleśnictwo opracowało dokument pn. „Ekspertyza optymalizacji i rozwoju infrastruktury drogowej dla Nadleśnictwa Herby”³¹, w którym znalazła się m.in. ocena stanu technicznego dróg znajdujących się na terenie nadleśnictwa, projekt docelowej sieci drogowej Nadleśnictwa oraz harmonogram prac remontowych i inwestycyjnych planowanych na drogach leśnych.

W ww. „Ekspertyzie” stan techniczny dróg znajdujących się na terenie Nadleśnictwa został określony zgodnie z klasyfikacją ujętą w „Instrukcji wyznaczania docelowej sieci drogowej nadleśnictwa”, jako zły (54 % dróg leśnych), bardzo zły (22 %), średni (15 %) oraz dobry (9 %).

Stan techniczny dróg uległ poprawie. Na 30 czerwca 2018 r., spośród 87,4 km dojazdów pożarowych, 26,6 km (tj. 30,4%) znajdowało się w stanie dobrym, 34,9 km (39,9%) w stanie średnim i zadowalającym oraz 25,9 km (29,6%) w stanie złym.

(Dowód: akta kontroli: 397-438)

15. Nadleśnictwo, jako dojazdy pożarowe (o łącznej długości 87,4 km), wykorzystywało drogi będące w zarządzie nadleśnictwa o długości 84,8 km (tj. 97,0 %) oraz dwa odcinki dróg gminnych³² o łącznej długości 2,6 km (tj. 3,0 %), z których korzystało na zasadzie ogólnej dostępności dróg publicznych. Drogi gminne były utrzymywane w stanie zapewniającym przejezdność.

(Dowód: akta kontroli: 129-138, 439)

16. Odległości pomiędzy wybranymi do badania³³ punktami położonymi w lesie, a najbliższą drogą publiczną lub drogą leśną wykorzystywaną jako dojazd pożarowy, były mniejsze niż 750 m, tj. spełnione zostały warunki określone w § 8 rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów.

(Dowód: akta kontroli: 129-162)

17. Prowadzenie przez Nadleśnictwo książek obiektów budowlanych oraz kontroli okresowych obiektów budowlanych wymaganych Prawem budowlanym, sprawdzono na podstawie badania dokumentacji dwóch punktów (wież) obserwacyjnych, czterech zbiorników przeciwpożarowych oraz 20 dojazdów pożarowych i stwierdzono:

- Nadleśnictwo prowadziło książkę obiektu budowlanego dla dwóch punktów obserwacyjnych (zlokalizowanych w leśnictwie Łębki oraz w leśnictwie Herby) i przeprowadziło kontrole okresowe tych obiektów w 2017 r. i 2018 r., a kontrole te zostały przeprowadzone przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia budowlane. Nie zostały przeprowadzone kontrole w 2016 r., co opisano szczegółowo w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”;

- spośród czterech zbiorników przeciwpożarowych zlokalizowanych na terenie Nadleśnictwa, Nadleśnictwo zaprowadziło książkę obiektu wyłącznie dla zbiornika znajdującego się w Leśnictwie Kuleje³⁴, który został przebudowany w 2002 r., jednak nie prowadziło kontroli okresowych tego zbiornika, co opisano szczegółowo w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”;

³⁰ Czynności wykonywane przez leśniczych i pracowników terenowych nie były dokumentowane w formie pisemnej.

³¹ Zwany dalej „Ekspertyzą”. Dokument został opracowany w 2013 r. przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Brzegu.

³² Dojazd pożarowy nr 6 o długości 0,8 km oraz dojazd pożarowy nr 16 o długości 1,8 km (długość całej drogi gminnej wynosiła 4,0 km, jednak jako dojazd pożarowy wykorzystywana była droga na odcinku 1,8 km).

³³ Wyboru punktów do badania dokonano w sposób celowy.

³⁴ Nadleśnictwo prowadziło książkę obiektu dla zbiornika znajdującego się w leśnictwie Kuleje, nie prowadziło książek dla trzech zbiorników zlokalizowanych w leśnictwie Blachownia, Herby oraz Lubockie.

- spośród 20 dojazdów pożarowych o łącznej długości 87,4 km, książki obiektów zaprowadzono dla siedmiu dojazdów³⁵ o długości 40,6 km (tj. 46,5 %), które zostały przebudowane w latach 2009-2017, jednak nie prowadzono kontroli okresowych żadnego z ww. siedmiu dojazdów pożarowych, co opisano szczegółowo w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

NIK uwzględniła wyjaśnienia Nadleśniczego, który stwierdził, że książki obiektów budowlanych były w Nadleśnictwie prowadzone wyłącznie dla obiektów budowanych lub przebudowanych, będących środkami trwałymi. Ponadto Nadleśniczy podał: „Artykuł 60 Prawa budowlanego stanowi o tym, że inwestor oddając do użytkowania obiekt budowlany przekazuje właścicielowi lub zarządcy obiektu dokumentację budowy i dokumentację powykonawczą. Poza siedmioma dojazdami pożarowymi i jednym zbiornikiem p.poż., pozostałe dojazdy pożarowe jak i pozostałe drogi leśne oraz 3 zbiorniki nigdy nie były obiektem inwestycji tj. projektowania, budowy, przebudowy czy modernizacji. Więc nie mogło dojść do jakiegokolwiek przekazania dokumentacji budowlanej czy powykonawczej, a tym samym do założenia ksiąg budowlanych. W naszym rozumieniu nie są to obiekty budowlane”.

(Dowód: akta kontroli: 6, 125-126, 443-444, 732-794)

18. W okresie objętym kontrolą przedstawiciele PSP w Lublińcu, Częstochowie i Kłobucku przeprowadzili w Nadleśnictwie dziewięć kontroli w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych³⁶, w trakcie których stwierdzono m.in. następujące nieprawidłowości:

- w 2016 r.:

- brak zapewnienia przejezdności dojazdu pożarowego nr 5 (kontrola przeprowadzona przez PSP w Częstochowie)
- brak zapewnienia możliwości poboru wody do celów przeciwpożarowych ze stanowiska czerpania wody, zlokalizowanego w leśnictwie Blachownia (kontrola PSP Częstochowa),
- nieprawidłowe oznakowanie stanowisk czerpania wody w Leśnictwie Lubockie (kontrola PSP Lubliniec);

- w 2017 r.:

- brak zapewnienia przejezdności dojazdu pożarowego nr 7 (kontrola PSP Częstochowa),
- brak oznakowania dojazdu pożarowego nr 7 (kontrola PSP Częstochowa),
- połamane drzewa, wierzchołki drzew oraz nachylone drzewa na drodze pożarowej nr 8 (kontrola PSP Kłobuck),
- brak oznakowania drogi pożarowej w oddziale 133 oraz 119 (kontrola PSP Kłobuck),

- w pierwszym półroczu 2018 r.:

- nieprawidłowe oznakowanie dojazdu do punktu czerpania wody na skrzyżowaniu w Leśnictwie Herby (kontrola PSP Lubliniec);
- nachylone drzewa oraz wierzchołki drzew nad drogą pożarową nr 12 powodujące zmniejszenie odstępu między skrajniami drzew (kontrola PSP Kłobuck).

W wyniku ww. kontroli przeprowadzonych przez PSP, wydane zostały decyzje administracyjne, nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w określonym terminie. Kontrole sprawdzające wykonanie zaleceń potwierdziły, że wszystkie obowiązki określone w wydanych decyzjach zostały wykonane.

(Dowód: akta kontroli: 11-65)

³⁵ Spośród 20 dojazdów pożarowych o łącznej długości 87,4 km, książki obiektów prowadzono dla siedmiu dojazdów: nr 2, 4, 8, 11, 12, 14 i 18 o łącznej długości 40,6 km, a nie prowadzono ksiąg dla 13 dojazdów: nr 1, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 15, 16, 17, 19 i 20 o łącznej długości 46,8 km.

³⁶ Każda Komenda PSP przeprowadzała raz w roku kontrolę przeciwpożarową.

19. Zgodnie z punktem 8.1.2. Instrukcji, w trzech zbadanych umowach zawartych przez Nadleśnictwo z osobami fizycznymi na wykonywanie usług z zakresu gospodarki leśnej, zapisano obowiązki i działania zmierzające do ograniczenia rozprzestrzeniania się pożaru: „W przypadku wystąpienia pożaru wykonawca zobowiązany jest do zaniechania czynności związanych z wykonywaniem przedmiotu umowy oraz do bezzwłocznego zaalarmowania o powyższych zdarzeniach Straży Pożarnej, Przedstawiciela Nadleśnictwa oraz punktu Alarmowo-Dyspozycyjnego Nadleśnictwa”.

Ponadto, postanowienia dotyczące obowiązków i odpowiedzialności w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego, zawarte były w umowach z wykonawcami robót budowlanych związanych z przebudową dróg leśnych oraz w umowach na naprawę i konserwację dróg leśnych.

(Dowód: akta kontroli: 308-396, 443-444)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Bazy sprzętu pożarniczego nie spełniały wymogów § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów z uwagi na brak wymaganej liczby gaśnic lub hydronetek (baza Kochanowice), łopat (baza Kochanowice) oraz samochodów patrolowo-gaśniczych lub przyczep (Kochanowice i Kuleje). Wyjaśnienia Nadleśniczego zamieszczono poniżej w pkt 2.

(Dowód: akta kontroli: 122-138)

2. Ponadto w bazach brak było części sprzętu wymienionego w pkt. 4.7.9 Instrukcji, tj.:

- lekkiego samochodu patrolowo-gaśniczego wyposażonego w zbiornik na wodę o pojemności nie mniejszej niż 400 l. (wszystkie bazy);
- pługów (urządzeń) do mineralizacji gleby (wszystkie bazy);
- zapasu środków pianotwórczych klasy A i zwilzaczy (wszystkie bazy).

Przyczyny ww. braków wyjaśnił Nadleśniczy: *Nadleśnictwo posiadało taki samochód Nissan Pickup. W 2017 roku uległ wypadkowi drogowemu i musiał zostać wycofany z eksploatacji. Od 2018 r. dysponujemy przyczepą ze zbiornikiem 400 l wraz z motopompą, co jest zgodne z rozporządzeniem. Nadleśnictwo posiada 1 pług będący własnością Nadleśnictwa. Pozostałe są udostępniane przez Zakłady Usług Leśnych w ramach zawartych umów i są dostępne na każde polecenie Nadleśnictwa gdy zajdzie taka potrzeba. Zapas środków pianotwórczych – jest to wytyczna instrukcji. Rozporządzenie nie wymaga takiego wyposażenia. Instrukcja ochrony p.poż. jest dokumentem wewnętrznym, który określa wytyczne do prowadzenia ochrony przeciwpożarowej w LP. Dokument ten był tworzony w roku 2009-2010, a podpisany został w roku 2013. Wiele zawartych w nim zapisów jest już w znacznym stopniu zdezaktualizowanych, a niektóre należy dostosowywać do specyfiki poszczególnych jednostek Lasów Państwowych. Zmiany w prawodawstwie, technice pożarniczej, sposobach zabezpieczania terenów leśnych następują w takim tempie, że zapewnienie aktualności tego dokumentu jest bardzo trudne. Dlatego też Instrukcja Ochrony Przeciwpożarowej traktowana jest jako wytyczne, a podstawą do prowadzenia ochrony ppoż. są akty prawa wyższego rzędu w randze rozporządzeń. Zapisy instrukcji są wielokrotnie wyjaśniane i interpretowane w bieżącej korespondencji z zakresu ochrony ppoż. oraz na naradach i seminariach. Na poziomie DGLP trwają prace nad aktualizacją instrukcji, które usuną wiele wytycznych nieznajdujących już zastosowania w ochronie przeciwpożarowej oraz doprowadzą do zgodności z obowiązującymi aktami*

prawnymi. Beczkowóz o pojemności nie mniejszej niż 4000 l, pompa pływająca, węże tłoczne, prądownica specjalna, urządzenia do zapalania – są to urządzenia dodatkowe. O potrzebie ich posiadania, zgodnie z Instrukcją decydują indywidualne ustalenia i potrzeby. Nie było takich ustaleń ani z jednostką nadrzędną ani z poszczególnymi Komendami PSP. Nie jest to wyposażenie wymagane rozporządzeniem.

(Dowód: akta kontroli: 122-138)

Zdaniem NIK, niezależnie od podnoszonych okoliczności bazy winny być wyposażone zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów i Instrukcją.

3. Nadleśnictwo nie prowadziło kontroli okresowych obiektów budowlanych wymaganych art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 Prawa budowlanego: jednego zbiornika przeciwpożarowego znajdującego się w Leśnictwie Kuleje, siedmiu dojazdów pożarowych³⁷ oraz (wyłącznie w 2016 r.) dwóch punktów obserwacyjnych zlokalizowanych w leśnictwie Łebki oraz w leśnictwie Herby.

Jak wyjaśnił Nadleśniczy, kontroli wież w 2016 r. nie wykonano przez przeoczenie. Z kolei kontroli dojazdów pożarowych oraz zbiorników przeciwpożarowych nie wykonywano dlatego, że były one przedmiotem kontroli przeprowadzanych dwa razy w roku przez PSP, a nieprawidłowości są ujawniane w protokołach kontroli PSP oraz w wydawanych decyzjach nakazujących poprawę istniejącego stanu. Ponadto Nadleśniczy dodał: „Zlecenie płatnych, wykonanych przez osoby uprawnione przeglądów mija się z celem. Zlecając takie przeglądy co rok i co 5 lat należałoby ponieść niepotrzebnie spore wydatki. Mogłoby to spotkać się z zarzutem łamania kryteriów celowości i gospodarności”.

(Dowód: akta kontroli: 126, 732-794)

Zdaniem NIK, niezależnie od podnoszonych okoliczności, zgodnie z art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego ww. obiekty powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę okresowej kontroli, co najmniej raz w roku, elementów budowli narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektów. Zdaniem NIK, kontrole PSP nie zastępowały obowiązkowych kontroli stanu technicznego wynikających z ustawy Prawo budowlane.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Prowadzenie działań profilaktycznych

20. Podczas urzędowania lasu Nadleśnictwo uwzględniało dobór drzewostanu pod kątem eliminowania możliwości powstania pożaru oraz jego rozprzestrzeniania. W Planie urzędowania lasu zostały zawarte następujące zalecenia w zakresie profilaktyki przeciwpożarowej, w tym m.in. w zakresie działalności hodowlanej:

- w uprawach zakładanych na terenach o podwyższonym ryzyku powstania pożaru wprowadzać należy maksymalną liczbę gatunków domieszkowych i pomocniczych w wielorzędowej formie zmieszania,
- na obszarach bezpośrednio przyległych do dróg publicznych o natężonym ruchu i linii kolejowych – przygotowanie gleby należy wykonywać

³⁷ Siedmiu dojazdów pożarowych dla których założono książki obiektów budowlanych: nr 2, 4, 8, 11, 12, 14 i 18 o łącznej długości 40,6 km.

- równoległe do źródła zagrożenia (na odległość 30 m), a w ramach pielęgnacji – systematycznie wykaszają trawy,
- przy odnowieniach i zalesieniach należy projektować i zakładać szlaki zrywkowe,
 - przy prowadzeniu cięć pielęgnacyjnych – pozostałe gałęzie lub całe drzewa należy usuwać na odległość bezpieczną, powyżej 30 m od torów kolejowych i dróg.

Stosując się do ww. zasad, Nadleśnictwo m.in. podjęło następujące działania:

- na siedliskach borowych przy drogach wprowadzono brzozy,
- na terenach „pokłeskowych”³⁸ zastosowano pasy przeciwpożarowe typu D, ze zmineralizowaną bruzdą oraz z pasem biologicznym (tj. nasadzeniem gatunków drzew liściastych),
- w celu zabezpieczenia miejsca postoju pojazdów w leśnictwie Herby, zastosowano pas ze zmineralizowaną bruzdą,
- zmniejszono drzewostany podatniejszej na ogień sosny (z 75,1 % całej powierzchni lasów Nadleśnictwa w 2007 r. do 68,8 % w 2017 r.), a zwiększono drzewostany mniej podatnych na ogień buku (z 1,6 % do 3,1 %) oraz dębu (z 5,7 % do 8,3 %).

(dowód: akta kontroli str. 227-228, 445-447, 472)

21. W trakcie oględzin pasów przeciwpożarowych typu A (pas gruntu o szerokości 30 m) o łącznej długości ok. 5 km wzdłuż drogi krajowej nr 46, dróg wojewódzkich nr 492 i 904 oraz dróg powiatowych i gminnych (do miejscowości Cisie, Lubockie oraz Łebki) stwierdzono, że były one utrzymywane w należyтым stanie, tj. pozbawione martwych drzew, leżących gałęzi i nieokrzesanych ściętych lub powalonych drzew.

(Dowód: akta kontroli: 129-138)

Ponadto stwierdzono, że pasy przeciwpożarowe zlokalizowane w sąsiedztwie linii kolejowej nr 131 Chorzów Batory – Tczew były utrzymywane w należyтым stanie, tj. równoległa do linii kolejowej bruzda (o szerokości co najmniej 4 m) oczyszczona z wszelkiej roślinności do warstwy mineralnej i pozbawiona materiałów palnych. Nadleśnictwo nie powiadamiało zarządcy kolei o nieprawidłowościach w zakresie utrzymania pasów przeciwpożarowych z uwagi na brak zapisów dotyczących takich nieprawidłowości w protokołach kontroli Nadleśnictwa. PSP prowadziła odrębne kontrole pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych (w PKP PLK SA), w ramach których sprawdzano również takie pasy na terenie Nadleśnictwa.

(Dowód: akta kontroli: 129-138)

22. W 2011 r. Nadleśnictwo zawarło umowę³⁹ z zarządcą kolei na korzystanie z przejazdu kolejowego na linii kolejowej nr 131 Chorzów Batory – Tczew, zlokalizowanego w Leśnictwie Lisów na drodze leśnej pozostającej w zarządzie Nadleśnictwa.

W umowie określono szczegółowe warunki korzystania przez Nadleśnictwo z przejazdu, który będzie używany jako przejazd użytku niepublicznego zaopatrzone w roгатki stale zamknięte i otwierane przez przedstawicieli Nadleśnictwa w razie wystąpienia potrzeby. Zgodnie z umową, na Nadleśnictwie spoczywał obowiązek

³⁸ W sierpniu 2008 r. Nadleśnictwo zostało dotknięte klęską huraganu, który spowodował zniszczenia dużej powierzchni lasów. Z kolei w styczniu 2010 r. lasy Nadleśnictwa dotknęła okiśc, tj. opady śniegu osiadające na gałęziach drzew i krzewów, powodujące łamanie gałęzi, a nawet całych drzew.

³⁹ Umowa na 44/208/0031/11/Z/O z 15 kwietnia 2011 r. zawarta przez Nadleśnictwo z PKP Polskie Linie Kolejowe SA, Zakład Linii Kolejowych w Tamowskich Górach.

otwierania i zamykania rogatek w celu przepuszczenia pojazdów drogowych oraz odpowiedzialność za wszelkie wypadki na przejeździe.

(dowód: akta kontroli str. 439, 453-458)

23. Na terenie Nadleśnictwa zostało wyznaczone jedno stałe miejsce posługiwania się otwartym ogniem w celach turystyczno-wypoczynkowych, w leśnictwie Lubockie, w miejscu odpoczynku pn. „Na Brzozie”. Zgodnie z punktem 2.3.4 i 2.3.5 Instrukcji, Nadleśniczy pisemnie określił warunki korzystania z ww. miejsca (w 2006 r.), na podstawie których leśniczy leśnictwa Lubockie prowadził ewidencję korzystania z ww. miejsca, podając w niej m.in. czas korzystania oraz dane osobowe korzystającego.

(dowód: akta kontroli str. 459-464)

24. Na objętych oględzinami trzech parkingach leśnych (przy leśniczówce Blachownia, w miejscowości Blachownia (Malice), przy drodze wojewódzkiej 492 w leśnictwie Herby), umieszczono tablice informacyjne i ostrzegawcze dotyczące zabezpieczenia przeciwpożarowego lasu. Wszystkie objęte oględzinami wjazdy do lasu z dróg publicznych (z DK46, DW492, 904 oraz dróg powiatowych i gminnych do miejscowości Cisie, Lubockie oraz Łebki) były m.in. oznakowane tablicami informacyjnymi i ostrzegawczymi dotyczącymi zabezpieczenia przeciwpożarowego lasu.

(Dowód: akta kontroli: 129-138, 816-817)

Powyższe oznakowanie zostało uzgodnione z właściwym miejscowo komendantem powiatowym Państwowej Straży Pożarnej, zgodnie z § 39 ust. 5 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej. Sposób tego uzgodnienia wyjaśnił Nadleśniczy: *Całość zagadnień dotyczących ochrony przeciwpożarowej jest przedmiotem prac związanych z planowaniem urzędniowym na kolejne 10-letnie okresy. Między innymi uzgadniane są drogi przeciwpożarowe, stan pozostałych dróg, miejsca parkingowe. Ich oznakowanie musi odbywać się zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem oraz Instrukcją ochrony przeciwpożarowej lasów. W całym cyklu urzędniowym w uzgodnieniu bierze udział Państwowa Straż Pożarna – przedstawiciele Komend są obecni na Komisji Założeń Planu oraz Naradzie Techniczno-Gospodarczej. Końcowym dokumentem jest uzgodnienie Planu Urządzenia Lasu, mapy ochrony przeciwpożarowej przez Komendanta Wojewódzkiego PSP. Bieżące, w trakcie 10-lecia uzupełnienie tablic jest przedmiotem kontroli Komend Powiatowych PSP. Kontrole te są traktowane jako uzgodnienia z właściwymi miejscowo Komendantami Powiatowymi PSP, spełniając wymóg § 39 pkt. 5 przywołanego w zapytaniu Rozporządzenia.*

(Dowód: akta kontroli: 129-138, 816-817)

25. W okresie objętym kontrolą, jeden raz – w 2016 r. – został wprowadzony okresowy zakaz wstępu do lasu na części terenu Lubockie Obręb Kochanowice, spowodowany wystąpieniem znacznych uszkodzeń drzewostanów od huraganowych wiatrów.

Zakaz został wprowadzony decyzją Nadleśniczego⁴⁰, wydaną 28 czerwca 2016 r. na podstawie art. 26 ust. 3 pkt 1 ustawy o lasach, upublicznią na tablicy ogłoszeń i na stronie internetowej Nadleśnictwa. Zakaz został odwołany decyzją Nadleśniczego⁴¹ z dniem 1 sierpnia 2017 r., w związku z ustaniem ww. zagrożenia. W trakcie trwania ww. zakazu, straż leśna została zobowiązana do ochrony mienia

⁴⁰ Decyzją nr 8/2016 z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie wprowadzenia okresowego zakazu wstępu do lasu.

⁴¹ Decyzją nr 5/2017 z dnia 28 lipca 2017 r. w sprawie odwołania okresowego zakazu wstępu do lasu.

na tym terenie (decyzją Nadleśniczego nr 9/2016 z 1 lipca). W ramach realizacji tego obowiązku, w okresie trwania ww. zakazu wstępu do lasu, strażnicy wystawili 16 pouczeń za złamanie ww. zakazu.

(dowód: akta kontroli str. 465-466, 568-571)

26. Zgodnie z punktem 9.1.1. Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu, po ugaszeniu pożaru Nadleśnictwo przejmowało pożarzyska od kierującego działaniem ratowniczym, co było dokumentowane protokołami podpisanymi przez przedstawicieli PSP oraz Nadleśnictwa. Następnie Nadleśnictwo sporządzało arkusze ewidencyjne pożaru lasu, na formularzu określonym w załączniku 16 do ww. Instrukcji, w których m.in. podawano przypuszczalne przyczyny powstania i szacowano straty spowodowane pożarem. Sporządzone arkusze Nadleśnictwo przekazywało do właściwych miejscowo PSP oraz Komisariatu Policji, celem ustalenia ewentualnego sprawcy pożaru⁴².

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo nie podejmowało działań w celu uzyskania odszkodowań za poniesione straty, z powodu nieustalenia przez policję bezpośredniego sprawcy każdego z zaistniałych pożarów. Nadleśniczy wyjaśnił: „Dopiero w 2018 r. udało się zatrzymać podejrzanego o celowe podpalenia. Nadleśnictwo w przypadku udowodnienia winy i skazania będzie niewątpliwie dochodzić odszkodowania na drodze sądowej”.

(dowód: akta kontroli str. 123, 467-471)

27. Nadleśnictwo dokonywało corocznej analizy pożarów lasów oraz przyczyn ich powstania podczas narad kierownictwa, w trakcie których analizowane były roczne sprawozdania z działalności RDLP Katowice. W trakcie tych narad porównywano sytuację w Nadleśnictwie, tj. liczbę, powierzchnię i przyczyny pożarów, na tle pozostałych nadleśnictw RDLP Katowice. W efekcie, Nadleśnictwo wystąpiło z wnioskami o przebudowę trzech dojazdów pożarowych – nr 11 w leśnictwach Kuleje i Łebki (zrealizowaną w 2017 r., co opisano w punkcie 32 niniejszego wystąpienia) oraz nr 15 i 17 w leśnictwach Lubockie i Kochanowice, które są zaplanowane do realizacji w latach 2018-2020.

(dowód: akta kontroli str. 504-519)

28. Nadleśnictwo opracowało Program edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie na lata 2017-2026⁴³, w którym poruszone zostały m.in. zagadnienia ochrony przeciwpożarowej lasów.

Zgodnie z Zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 maja 2003 r. w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych, ww. Program określał zakres i zadania edukacji leśnej społeczeństwa realizowane na poziomie Nadleśnictwa i został sporządzony na dziesięcioletni okres, korespondujący z Planem urządzenia lasu Nadleśnictwa.

Program został opracowany w uzgodnieniu z przedstawicielami Zespołu Parków Krajobrazowych województwa śląskiego oraz szkół z terenu Nadleśnictwa.

(dowód: akta kontroli str. 472-503)

29. Obowiązek prowadzenia działalności informacyjnej i ostrzegawczej w zakresie profilaktyki przeciwpożarowej, zawarto w Planie urządzenia lasu Nadleśnictwa, w którym podano, że w ramach realizacji ww. zadań Nadleśnictwo będzie prowadziło działalność dydaktyczną w formach pogadarek, prelekcji, rozpowszechniania ulotek czy rozwieszania tablic ostrzegawczo-informacyjnych oraz współpracy z lokalnymi ruchami ekologicznymi i samorządami terytorialnymi, w zakresie podniesienia świadomości dotyczącej ochrony przeciwpożarowej.

⁴² Powyższe ustalono na podstawie analizy wszystkich protokołów przejęcia pożarzysk z lat 2016-2018 (I półrocze).

⁴³ Wcześniej obowiązywał Program edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie na lata 2007-2016.

W ramach realizacji ww. obowiązków, Nadleśnictwo kupowało materiały informacyjne i reklamowe (np. foldery, kalendarze, ulotki i plany lekcji⁴⁴), które rozdawało uczniom szkół w trakcie spotkań organizowanych na tzw. ścieżkach edukacyjnych.

Formy zorganizowanej edukacji leśnej Nadleśnictwo przedstawiało w sprawozdaniach przekazywanych do RDLP Katowice, w których wykazało m.in. liczbę zorganizowanych zajęć edukacyjnych: 52 w 2016 r., 38 w 2017, 27 w pierwszym półroczu 2018 r. oraz liczbę uczestników tych zajęć, odpowiednio: 1 400, 800 i 1 000. Najwięcej uczestników brało udział w:

- lekcjach terenowych i wycieczkach z przewodnikiem (733 osoby w 2016 r., 556 osób w 2017 r. oraz 389 w pierwszym półroczu 2018 r.),
- lekcjach w sali edukacji leśnej zorganizowanej w siedzibie Nadleśnictwa (odpowiednio 310, 265 i 50 osób),
- spotkania z leśnikiem w szkołach (251, 388 i 309 osób).

Współpraca z lokalnymi ruchami ekologicznymi i samorządami terytorialnymi polegała m.in. na:

- bieżących kontaktach nadleśnictwa z wójtami i przekazywaniu materiałów informacyjnych do gmin,
- pełnieniu dyżurów w gminach przez pracownika zajmującego się lasami niepaństwowymi, gdzie sprawy p.poż. również były tematem spotkań z właścicielami lasów,
- udziale pracownika zajmującego się ochroną ppoż. w konkursach organizowanych przez instytucje pozarządowe np. LOP,
- wspólnej organizacji ćwiczeń przeciwpożarowych przez PSP, samorzady i Nadleśnictwo,
- przeprowadzeniu w 2017 r. akcji „1000 drzew na minutę” przy udziale dzieci oraz „Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Ziemi Łojkowskiej”.

(dowód: akta kontroli str. 123, 227-228, 520-536)

30. Zgodnie z Instrukcją ochrony przeciwpożarowej lasu (punkty 2.6.1-2.6.4), wszyscy pracownicy Nadleśnictwa (46 osób) zostali objęci szkoleniem z zakresu ochrony przeciwpożarowej lasu, które zostało udokumentowane zaświadczeniem:

- 31 osób odbyło szkolenie bhp dla służby leśnej i pracowników inżynieryjno-technicznych zatrudnionych w Nadleśnictwie, które obejmowało swoim zakresem szkolenie przeciwpożarowe,
- dziewięć osób odbyło szkolenie bhp dla pracowników administracyjno-biurowych Nadleśnictwa, które obejmowało swoim zakresem postępowanie w razie wypadku oraz w sytuacjach zagrożeń np. pożaru i awarii,
- pięć osób (w tym Nadleśniczy i jego zastępca) odbyli szkolenie w zakresie bhp dla pracodawców i innych osób kierujących pracownikami, które obejmowało swoim zakresem problemy ochrony przeciwpożarowej,
- jedna osoba (inspektor bhp) odbyła szkolenie w zakresie bhp dla pracowników służby bhp, które obejmowało swoim zakresem problemy ochrony przeciwpożarowej na terenach zalesionych oraz zasady postępowania w razie wypadku oraz w sytuacjach zagrożeń np. pożaru i awarii.

Ponadto, każdy nowo zatrudniony pracownik odbywał szkolenie pożarnicze w zakresie szkolenia przeciwpożarowego, obejmujące m.in. przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożaru, zasady zapobiegania pożarom, zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej wynikające z zajmowanego stanowiska, posługiwanie się sprzętem przeciwpożarowym oraz postępowanie w razie powstania pożaru.

(dowód: akta kontroli str. 537-567)

⁴⁴ W 2016 r. rozdano 301 szt. tego typu materiałów, w 2017 r. 346 sztuk, w 2018 r. zakupiono w tym celu 270 sztuk.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Opis stanu
faktycznego

3. Planowanie i wydatkowanie środków finansowych na realizację zadań

31. W latach 2016, 2017 i I półroczu 2018 r. przychody ogółem Nadleśnictwa wyniosły odpowiednio 7 054,3 tys. zł, 17 775,4 tys. zł oraz 10 170,0 tys. zł, z kolei koszty ogółem 6 498,5 tys. zł, 16 887,7 tys. zł oraz 9 355,1 tys. zł. Zysk netto Nadleśnictwa w ww. okresie wyniósł odpowiednio 555,8 tys. zł, 887,7 tys. zł oraz 815,0 tys. zł.

Na ochronę przeciwpożarową lasów Nadleśnictwa poniesiono koszty bezpośrednio w wysokości 262,0 tys. zł w 2016 r., 280,6 tys. zł w 2017 r. oraz 174,0 tys. zł w I półroczu 2018 r. Stopień realizacji ww. kosztów wyniósł, odpowiednio: 100,7 %, 98,6 % oraz 58,3 % w stosunku do planu rocznego, co opisano szczegółowo poniżej, w punkcie 32. niniejszego wystąpienia.

Wartość inwestycji Nadleśnictwa w badanym okresie wyniosła 1 087,5 zł, w tym: 574,8 tys. zł w 2016 r., 410,3 tys. zł w 2017 r. i 102,4 tys. zł w I półroczu 2018 r., z czego 228,1 tys. zł stanowiły inwestycje krótkoterminowe a 859,4 tys. zł długoterminowe⁴⁵. Inwestycje dotyczące zabezpieczenia przeciwpożarowego wyniosły 842,0 tys. zł, (tj. 77,4 % wszystkich inwestycji) i dotyczyły:

- przebudowy drogi leśnej w leśnictwie Kuleje i Łębki – dojazd pożarowy nr 11 o wartości 633,6 tys. zł,
- przebudowy drogi leśnej Niwy - Śródlesie w leśnictwie Lisów o wartości 205,8 tys. zł,
- zakupu hydronetek plecakowych o wartości 2,6 tys. zł.

Dwie ww. inwestycje dotyczące przebudowy dróg, objęto szczegółowym badaniem w zakresie prawidłowości udzielania zamówień publicznych, co opisano szczegółowo poniżej, w punkcie 32. niniejszego wystąpienia

(Dowód: akta kontroli: 5, 572-617)

32. Środki na realizację zadań z zakresu zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów były wydatkowane prawidłowo, zaplanowane zadania były realizowane, a przypadki niepełnej realizacji zadań nie wynikały z braku środków finansowych. Sprawozdania finansowe Nadleśnictwa za lata 2015-2017 zostały zatwierdzone przez Dyrektora RDLP Katowice⁴⁶.

W 2016 r. na realizację zadań z zakresu zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów zaplanowano kwotę 260,2 tys. zł, a w rzeczywistości wydatkowano środki w wysokości 262,0 tys. zł (100,7 % planu), tj. o 1,8 tys. zł wyższe, co wynikało głównie z wyższych kosztów lotniczego gaszenia pożarów.

Zaplanowane na 2016 rok zadania zostały zrealizowane w następującym stopniu:

- zabiegi zabezpieczające obszary leśne przed pożarem i utrzymanie łądowisk zaplanowano w kwocie 3,5 tys. zł a zrealizowano w kwocie 2,6 tys. zł, tj. w 74,3 %, co było spowodowane niższymi od zaplanowanych kosztami utrzymania łądowisk;

⁴⁵ Na potrzeby niniejszej kontroli przyjęto za inwestycje krótkoterminowe zadania zrealizowane w ciągu roku kalendarzowego, a za inwestycje długoterminowe zadania zrealizowane w czasie dłuższym niż rok. Kwoty dotyczące inwestycji podano w wartościach netto.

⁴⁶ Sprawozdanie za 2015 r. zostało zatwierdzone decyzją nr 19 z 30 czerwca 2016 r., sprawozdanie za 2016 r. decyzją nr 27 z 26 czerwca 2017 r., sprawozdanie za 2017 r. decyzją nr 31 z 27 czerwca 2018 r.

- pozostałe zabiegi z zakresu ochrony przeciwpożarowej lasu, dyżury na wieżach, serwis stacji meteo i utrzymanie pasów przeciwpożarowych zaplanowano w kwocie 99,9 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 83,8 tys. zł, tj. w 83,9 % co wynikało z mniejszych od zaplanowanych kosztów porządkowania terenu w ramach profilaktyki ppoż. oraz niższych kosztów obserwacji lasów z wież pożarowych, wynikających z warunków pogodowych;
- zabiegi ratownicze, lotnicze patrolowanie lasów, koszty oborania pożarzysk, koszty dogaszania i pilnowania pożarzysk zaplanowano w kwocie 131,7 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 156,5 tys. zł, tj. w 118,8 %, co wynikało głównie z wyższych kosztów lotniczego gaszenia pożarów leśnych oraz zwiększonych kosztów dogaszania pożarów, spowodowanych większą liczbą pożarów;
- obsługę, konserwację i utrzymanie sieci do wykrywania pożarów oraz sprzętu ppoż zaplanowano w kwocie 25,1 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 19,1 tys. zł, tj. 76,1 %, co wynikało z braku konieczności wykonania wszystkich prac z zakresu utrzymania sieci wykrywania pożarów.

(Dowód: akta kontroli: 5, 572-617)

W 2017 r. na realizację zadań z zakresu zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów zaplanowano kwotę 284,5 tys. zł, a wydatkowano środki w wysokości 280,6 tys. zł (98,6 % planu), tj. o 3,9 tys. zł niższe.

Zaplanowane na 2017 rok zadania zostały zrealizowane w następującym stopniu:

- zabiegi zabezpieczające obszary leśne przed pożarem i utrzymanie łądownisk zaplanowano w kwocie 3,5 tys. zł a zrealizowano w kwocie 2,2 tys. zł, tj. w 62,9 %, co było spowodowane niższymi kosztami utrzymania łądownisk;
- pozostałe zabiegi z zakresu ochrony przeciwpożarowej lasu, dyżury na wieżach, serwis stacji meteo i utrzymanie pasów przeciwpożarowych zaplanowano w kwocie 102,3 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 114,6 tys. zł, tj. w 112,0 % co wynikało głównie z wyższych od zaplanowanych kosztów porządkowania dróg ppoż. z zalegających gałęzi;
- zabiegi ratownicze, lotnicze patrolowanie lasów, koszty oborania pożarzysk, koszty dogaszania i pilnowania pożarzysk zaplanowano w kwocie 141,4 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 150,0 tys. zł, tj. w 106,1 %, co wynikało głównie z wyższych kosztów lotniczego gaszenia pożarów leśnych;
- obsługę, konserwację i utrzymanie sieci do wykrywania pożarów oraz sprzętu ppoż. zaplanowano w kwocie 37,3 tys. zł a zrealizowano w kwocie 13,8 tys. zł, tj. 37,0 %, co wynikało z niewykonania planowanego zakupu wyposażenia kabin pożarowych. Nadleśniczy wyjaśnił, że z zakupu tego zrezygnowano ponieważ powzięto informację, że kabiny wież będą modernizowane kompleksowo w najbliższych latach w ramach ogólnokrajowego programu w Lasach Państwowych, a prace te zostaną częściowo sfinansowane ze źródeł zewnętrznych.

(Dowód: akta kontroli: 5, 123-124, 572-617)

W 2018 r. na realizację zadań z zakresu zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów zaplanowano kwotę 298,5 tys. zł, a do 30 czerwca 2018 r. wydatkowano środki w wysokości 174,0 tys. zł, wykonując 58,3 % planu rocznego.

Zaplanowane na 2018 rok zadania, do 30 czerwca 2018 r. zostały zrealizowane w następującym stopniu:

- zabiegi zabezpieczające obszary leśne przed pożarem i utrzymanie łądownisk zaplanowano w kwocie 4,0 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 1,7 tys. zł, tj. w 42,5 % planu rocznego;
- pozostałe zabiegi z zakresu ochrony przeciwpożarowej lasu, dyżury na wieżach, serwis stacji meteo i utrzymanie pasów przeciwpożarowych zaplanowano w kwocie 114,5 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 54,6 tys. zł, tj. w 47,7 %;

- zabiegi ratownicze, lotnicze patrolowanie lasów, koszty oborania pożarysk, koszty dogaszania i pilnowania pożarysk zaplanowano w kwocie 152,8 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 105,5 tys. zł, tj. w 60,0 %;
- obsługę, konserwację i utrzymanie sieci do wykrywania pożarów oraz sprzętu ppoż. zaplanowano w kwocie 27,2 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 12,1 tys. zł, tj. 44,5 % planu rocznego.

(Dowód: akta kontroli: 5, 572-617)

W okresie objętym kontrolą NIK, Nadleśnictwo udzieliło łącznie 16 zamówień publicznych, w tym w 2016 r. i 2017 r. po siedem zamówień i w pierwszym półroczu 2018 r. dwóch zamówień. Badanie dwóch zamówień w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów wykazało, że ich udzielenie nastąpiło w sposób zgodny z ustawą pzp. Badaniem objęto:

- postępowanie nr S.270.1.2015 dotyczące przebudowy drogi leśnej w leśnictwie Kuleje i Łebki – dojazd pożarowy nr 11. Zamówienie o wartości 1 161,0 tys. zł (brutto) zostało zakończone i odebrane 5 stycznia 2017 r. Zapłacona kwota była wyższa od określonej w umowie (1 087,0 tys. zł) o 74,0 tys. zł (tj. o 6,8 %), co zostało spowodowane koniecznością wykonania robót uzupełniających i zamiennych, m.in. karczowaniem zwiększonej liczby (o 1217 szt.) korzeni drzew⁴⁷. Dokonane zmiany zostały zaakceptowane przez inspektora nadzoru budowlanego i przedstawicieli Nadleśnictwa i opisane w sporządzonych protokołach konieczności;
- postępowanie nr S.270.2.2017 dotyczące przebudowy drogi leśnej Niwy-Śródlesie w leśnictwie Lisów. Zgodnie z zawartą umową, zamówienie o wartości 551,8 tys. zł miało być ukończone do 30 czerwca 2018 r., jednak po otrzymaniu przez Nadleśnictwo informacji od Komitetu Ochrony Orłów o gniazdowaniu orla bielika na terenie prowadzonych robót, zakończenie prac zostało przesunięte na 30 września 2018 r. Do 30 czerwca 2018 r. wykonawcy przekazano wynagrodzenie w łącznej kwocie 220,5 tys. zł.

W ocenie NIK, przeprowadzone badanie wykazało, że dwa ww. zamówienia publiczne zostały udzielone zgodnie z przepisami ustawy pzp, w sposób gospodarny i gwarantujący uzyskanie najlepszych możliwych efektów.

(Dowód: akta kontroli: 618-731)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁸, wnosi o podjęcie działań mających na celu:

- 1) Wyposażenie baz sprzętu pożarniczego zgodnie z obowiązującymi wymogami.

⁴⁷ W trakcie wykonywanych prac, po usunięciu poszycia leśnego stwierdzono więcej korzeni, niż zakładano na etapie planowania.

⁴⁸ Dz. U. z 2017 r., poz. 524, ze zm., zwana dalej „ustawą o NIK”.

- 2) Zapewnienie realizacji obowiązku okresowych kontroli stanu technicznego dróg pożarowych oraz zbiorników przeciwpożarowych, będących obiektami budowlanymi.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 24 października 2018 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Kontroler

Wojciech Graca

Gł. specjalista kontroli państwowej

.....